

בין שני כפרים ערביים

הבינו כי בזאת נגאל הדם והסתים סוף סוף הריב.

אולם ריב זה היה רק ריבה של משפחה אחת מבענה, ושל משפחה אחת בדור אחר, והוא נשכח מוזמן. על כן היתה ה הסתערות של השבוע שעבר כה מדהימה בהרפתה.

אנשי בענה משוכנעים לחלוטין שאילו נקטה המשטרה בצעדים מהאימים, בעד מועד, היה נימנע כל העניין. סיפר בולוס בולוס (40), בעל מחצבה: "למחרת התקף פה הראשונה, אמרתי לקצין המשטרה שאיל לוי: כשרצו לקיים אסיפה בעכו נגד חוק ריכוז הקרקעות, ריכזהם שם שוטרים מכל הארץ, כדי למנוע את קיום האסיפה. אבל כאן הבטחתם ובסוף לא שלחתם את המשטרה. אתם רוצים שתהיה כאן שפיכת דמים!"

הצטדק קצין המשטרה: "היתה כאן טעות. נתנו הנראה לבית-חולים רמב"ם שיא ימ' סרו את הגופות לפני שעה אחת. עשינו חשבון שנספיק לשלוח עד אז כוח גדול הנה. אבל אנשי דיר אל-אסד ניכנסו בכוח לחדר המקרר של בית-החולים והוציאו משם את הגופות."

בדיחה תפלה! השיב בולוס בכעס.

★ ★ ★ התקפה בצוהרי יום

אפשר להבין את דאגתם הגוברת — שהתקרבה להיסטריה — של בני בענה. הם ידעו כי בעת טכס הקבורה, קרא משר' רר דיר אל-אסד, מועמד אסדי, הספד חוצבי אש. אנחנו מטיילים את האחריות לדם בנינו על ראש הנוצרים של בענה. אנו דורשים את חיי מתנינו מנוצרי כפר בענה!"

אנשי דיר אל-אסד מכוונים כי היה יסוד דתי או עדתי לשינאה הפיתאומית שפרצה בין שני הכפרים. אך נוצרי בענה, שהם כמחצית תושבי כפרם, חזרו והדגישו: הן התקפות נשאו אופי דתי קנאי, מן הרגע הראשון.

בלילה שאחרי ההתקפה הראשונה, התרכזו הגברים של בענה במרכז הכפר, על הגגות הגבוהים ביותר. הם הכינו ערימות גדולות של אבנים ומוטות ברזל, האירו בורקורים על מטעי הזיתים בואדי, אך הלילה עבר בשקט. ההתקפה הגדולה באה רק למחרת, בצוהרי יום.

ההתקפה, כפי שמחארים אותה בני בענה, היתה מיבצע צבאי מאורגן ומתוכנן היטב. אנשי דיר אל-אסד הסתערו בגל גדול אחד, כשהם מחולקים קבוצות-קבוצות. על כל קבוצה היה מפקד, והוא כללה מסתערים מוויינים באלות, גרונים, כוכשים ואפילו אקדחים ורובים. אחריהם התקרבו נשים וילדים, שנשאו וגררו עימם פחי נפט קטנים.

פעולות האיבה החלו בערך בתשע ב- בוקר. קבוצה קטנה של ילדים מזיר אל- אסד התקרבה אל אחד הבתים הקיצוניים של בענה, והחלה מיידה בו אבנים. תריסר שוטרים, שהיו שם, פיזרו אותם. אנשי בענה משוכנעים כי היתה זו פרובוקציה מחושבת, שתפקידה היה למשוך אותם לתקפת-נגד. אולם הם ישבו בעמדותיהם, במרכז הכפר, ולא הגיבו.

בשעה 11 ראו אנשי בענה כי בני הכפר

הבית השרוף
בידו שריד של ראדיו, שנשאר מביתו השרוף. מוצנע מחזיק

מול האויב

שלושה מבני כפר בענה, בעמדת הגנה על גג אחד הבתים. שניים רוכנים ליד גלי אבנים, שהוכנו עם פרוץ המתיחות, והשלישי אוחז

ממול מתרכזים בשתי נקודות. באחת הן שבאב, ובשנייה הנשים והילדים. כעבור שעה קלה ניתן האות להסתער. הם התנפלו על ביתו של נהג האוטובוס הדירסני, על מסגריה גדולה, על הכנסייה הנעולה מזה מספר שנים, ועל שלושה בתי-מגורים עשירים.

הם שברו רהיטים, הוציאו מטלסלים והעלו את הכל באש. השוטרים המעטים שנמצאו במקום לא יכלו לעשות מאומה נגד ההמון הנסער. פה ושם אף נתקפו השוטרים שניסו להתערב.

★ ★ ★ תינוק בתוך הלהבות

יתאור הכהני של ההתנפלות, וזוהי משפחה עשירה, בעלת מחצבים, ש- התגוררה בבית גדול ומפואר, מצוייד בחשמל ומים שוטפים. אצלה עברו 40-30 פועלים מדיר אל-אסד. "לנו", היו סבורים, "לא יקרה כלום."

אך משראו את הבית הסמוך עולה באש, וקבוצת מתנפלים מתקרבת לעבר ביתם. הם ברחו כל עוד נפשם בם. הם השאירו את הכל מאחריהם. אפילו 15 אלף לירות במוז' מנים ומאה לירות זהב, נוסף על תכשיטים רבים, השאירו שם. מה קרה לאוצר זה? נשדד — או עלה באש?

במניסתם, שכחו משהו חשוב הרבה יותר: בנו של איברהים, תינוק בן שמונה חודשים. התוקפים עברו מחדר לחדר, שברו רהיטים ומיתקנים, ולאחר מכן התינו נפט והטילו גפרורים. הבית כולו עלה באש — ובתוכו התינוק. רק שמיכתו הגנה עליו מפני האש והעשן. התינוק נשאר שם עד לאחר סיום הקרב. ואז שמע את קולו אחד מתושבי מגד אל-

זקור, בו האירו בלילה את מטעי-הזיתים שבין שני הכפרים. בתמונה זו, בולטת הקירבה בין בענה לבין דיר אל-אסד, שבתיו נראים ברקע, מרחק כמה מאות מטרים בלבד מכפר בענה.

כיום, שנועקו למקום ההתנפלות, והפרידו בין האויבים. האיש נכנס לתוך הבית הן בוער, עטף את התינוק בשמיכתו והוציאו החוצה. האש לא הספיקה להגיע אליו, אולם פניו נכוו קשה מן החום ששרר בחדר הן בוער.

★ ★ ★ גם נשק בתת-רשמו?

יעוד תמונה מחלחלת: יעדת הקלפי ישיבה בבית-הספר, כאשר הוללה ההתנפלות. ראש היעדה מטעם מפא"י היה חאון פדיל אל-חאן. לפתע נשמעו חבטות בדלת. "יש נוצרים כאן?" נשמעו קולות התוקפים. על זאת מוכנים להישבע כמה מבני בענה, שהיו באותו חדר. הם פתחו חלון אחורי, ברחו דרכו אל בין הזיתים, ומשם אל מעלה הכפר.

בין הכורחים מאותו חדר היה המוכתר הנוצרי של בענה, איברהים בישרה חורי. חורי, גבר גבוה וחסון בן 43, עלה במהרה לביתו, במרכז הכפר, נטל לידו את הרובה שניתן לו ברשיון, והחל יורה. לאן ירה? "כמובן באוירי" — הוא אומר.

אין גם אפשרות לבדוק אם אומנם נכונים דבריו. מכל מקום, דבר אחד ברור: אחרי שהועלו הבתים באש ואנשי דיר אל-אסד החלו מתקרבים למרכז הכפר, נפתחה אש כבדה מכמה כיתונים. בחלקה, היתה זו אש המשטרה. בחלקה באה מכלי הנשק שבידי תושבי בענה.

טענו מאוחר יותר האסדים: אנשי בענה השתמשו גם בשבעה רובים בלתי חוקיים. לכך השיבו הבענאים בגיחוך: "אילו היו לנו רובים בלתי חוקיים, ואילו החלטנו להשתמש בהם, לא היה אף אחד מהאסדים מתקרב לבתינו. היינו מגינים על הבתים הקיצוניים שלנו, ולא מפקירים אותם. היינו מציבים שם את הנשק הרשמי, ואת הבלתי רשמי היינו מפעילים ממעלה הכפר, במקום להסתפק באבנים ומוטות ברזל. לא היו

נופלים מהם הרוג אחד ושבעה פצועים — אלא חמישים הרוגים!"

★ ★ ★ סולחה או מרחמה?

אלה דברי מרחמה, לא דברי שכינות. כי אנשי בענה משוכנעים, שאילו הצליחו האסדים בתוכניתם, היו עורכים בהם שחיטה כללית. לכן אין הם גם מיכ' ניס לסולחה, שתטיל עליהם את האשמה לכל התקריות.

האסדים היו מוכנים לתשלום עטחה של 4500 לירות ובעריכת סולחה. אך בני בענה השיבו כי אינם חייבים אגורה על שני הר' גי התאונה, ואילו ההרוג השלישי נפל בן היותו חוקף. מלבד כל אלה, נגרם נזק של 120 אלף לירות בדליקות — והם דור' שים יציגי נאות על כך.

מבצב של קיפאין זה, כשכל צד חשש מפני התלקחות מחודשת, נעשה צעד נוסף לפייס ביניהם. הפעם נטלו בו חלק ראשי כל העדות הערביות — החל מהמוט'רן גורג' האכים הנוצרי ושייך אמין טאריף הררזי, וכלה בכוהנידת, ראשי שבטים ו' ראשי ערים מוסלמיים.

אנו יודעים שכל בן מן הבנים שנפלו הוא בכנס, הקדים אחד מוקני דיר אל- אסד את טענות כפרו באוני המתחכים, "ואנו סומכים על שיפוטכם. מה שתקבעו — נקבל על עצמנו."

היתה זו רק התחלה של טכס ארוך ו' מייגע. על אף הכרזות המתונות של ה' צדדים, לא ידע איש מן המתחכים אם אמנם יצליחו להשלים ביניהם, או אם כאחד ה' לילות הקרובים שוב תישלף חרבי-הדמים מגדנה. ליתר בטחון, הסתובבו משמרות מוג' ברים של שוטרים בין שני הכפרים.

הפעם כבר למדה המשטרה את הלקח. היא לא זילולה בסימניה-האורה על סערת דמים המתבשלת בין שתי הגבעות הגליליות, המיושבות שני כפרים אויבים.